

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/189/2021
Identifikačné číslo spisu:	1000899851
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1000899851.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti ABAX - Bratislava, a. s., Bratislava, Záhradnícka 87, IČO: 35 703 211, zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Klemovou, Pezinok, M. R. Štefánika 6, proti žalovanému Bytové družstvo „Centrum“ v Bratislave, Bratislava, Záhradnícka 30, IČO: 00 176 834, zastúpenému advokátom JUDr. Dušanom Jovankovičom, Bratislava, Doležalova 5, o zaplatenie 37 643,90 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15C/90/2000, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2020 sp. zn. 7Co/343/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2020 sp. zn. 7Co/343/2017 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo 6. septembra 2016 č. k. 15C/90/2000-805 z r u š u j e a v e c v r a c i a Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 6. septembra 2016 č. k. 15C/90/2000-805 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala peňažného nároku titulom zhodnotenia prenajatých nebytových priestorov v zmysle čl. VII. bod 3. zmluvy o nájme nebytových priestorov s odkazom na vyúčtovanie faktúry č. 011002349 z 1. apríla 1999, splatnej 14. apríla 1999. Zároveň priznal žalovanému náhradu trov konania a uložil žalobkyni povinnosť uhradiť trovy dôkazu štátu. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie ustálil, že Zmluva o nájme nebytového priestoru z 24. apríla 1997, ktorú uzavrel žalovaný so žalobkyňou, je absolútne neplatný právny úkon. Uviedol, že žalovaný ako správca nemal priamu ani odvodenú právomoc predmetnú zmluvu uzavrieť, resp. za vlastníkov bytov a nebytových priestorov podpísať. Rovnako nebolo v konaní preukázané, že by žalovaný mal osobitné plnomocenstvo udelené vlastníkami bytov a nebytových priestorov na uzavretie, resp. podpísanie zmluvy o nájme nebytového priestoru z 24. apríla 1997. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že predmetný nárok na náhradu nákladov vynaložených na úpravu prenajatého nebytového priestoru je potrebné posudzovať ako nárok na náhradu škody podľa všeobecného predpisu Občianskeho zákonníka, keďže žalovaný nebol výlučným vlastníkom nebytových priestorov. Poukázal na to, že predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu sú kumulatívne podmienky, a to protiprávny úkon, spôsobenie škody a príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou. Za

preukázané mal porušenie právnej povinnosti žalovaného vyplývajúcej zo záväzkovo-právneho vzťahu (zmluvy o výkone správy) ako aj povinnosti uloženej priamo zákonom (zákon č. 182/1993 Z.z.). Ustálil však, že žalobkyňa v konaní nepreukázala splnenie druhej podmienky zodpovednosti za škodu, a to vznik škody. I keď žalobkyňa predložila faktúru č. 011002349 z 1. apríla 1999 na sumu 1 134 060,30 Sk (37 643,90 eur), nepredložila doklad o jej úhrade. Súd prvej inštalácie sa nestotožnil s tvrdením žalobkyne, že pri posudzovaní uplatneného nároku treba vychádzať výlučne len zo zmluvy o nájme nebytových priestorov, ktorá zanikla uplynutím doby nájmu 31. marca 1999, pričom priestory, ktoré boli predmetom nájmu, boli po zániku zmluvy protokolárne odovzdané žalovanému zápisom. V tejto súvislosti poukázal na to, že žalobkyňa kontinuálne bez vystaňovania a faktického prerušenia uzatvárala vždy nové nájomné zmluvy k predmetnému nebytovému priestoru, takže nájomný vzťah nepretržite trval od 1. apríla 1997 do 26. júna 2009, kedy žalobkyňa fyzicky nebytový priestor vypratala a odovzdala. Súd prvej inštalácie napokon list žalovaného z 15. augusta 1997 adresovaný žalobkyni vo veci udržiavacích prác v nebytových priestoroch, o ktorom žalobkyňa tvrdila, že ide o súhlas prenajímateľa k vykonanej rekonštrukcii nebytového priestoru, vyhodnotil podľa jeho obsahu tak, že týmto žalovaný dal žalobkyni súhlas s vykonaním udržiavacích prác v nebytovom priestore v zmysle čl. V. bodu 2.9. zmluvy o nájme nebytových priestorov. Predmetným súhlasom nebolo možné pokryť súhlas prenajímateľa podľa čl. V. bodu 2.5. zmluvy a už vôbec nie rozsah prác vyplývajúci z projektu rekonštrukcie interiéru. Súd prvej inštalácie uzavrel, že žalobkyňa z titulu náhrady škody neunesla dôkazné bremeno. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 18. marca 2020 sp. zn. 7Co/343/2017 rozhodnutie súdu prvej inštalácie ako vecne správne potvrdil a žalovanému priznal proti žalobkyni nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštalácie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, dospel ku správny skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Zároveň sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením prvoinštalného rozhodnutia s poukazom na § 387 ods. 2 CSP. Odvolací súd poukázal na to, že v konaní o náhradu škody má okrem iného žalobca povinnosť bremeno tvrdenia v tom, že ním uplatňovaná škoda vznikla a zároveň je povinný preukázať jej výšku a existenciu príčinnej súvislosti medzi vzniknutou škodou a protiprávnym konaním škodcu (žalovaného). Žalobkyňa v odvolacom konaní predložila vyjadrenie spoločnosti FINECO spol. s r. o. z 2. júna 1999, ktoré odvolací súd posúdil ako neprípustnú novotu v odvolacom konaní, nakoľko neboli splnené podmienky podľa ustanovenia § 366 CSP. Bez ohľadu na to doplnil, že uvedené vyjadrenie je z hľadiska svojho obsahu len stanoviskom vo vzťahu k účtovníctvu a daňovej povinnosti žalobkyne a nepreukazuje existenciu škody. Ako nedôvodné vyhodnotil odvolací súd námietky žalobkyne, že k nepredloženiu dokladov o úhradách faktúr došlo v dôsledku dĺžky konania, keďže ako účtovná jednotka mal povinnosť uchovávať účtovné doklady len päť rokov. V tejto súvislosti poukázal na vyjadrenie žalovaného zn. 1364/1999, ktorý už po doručení predmetnej faktúry namietal dôvodnosť žalobkyňou uplatneného nároku, a teda bolo na žalobkyni, aby už v danom čase zvážila, či v prípade súdneho konania má dostatok dôkazov na preukázanie svojho nároku. Odvolací súd ďalej konštatoval, že zhodnotenie nebytových priestorov žalobkyňou nebolo v konaní pred súdom prvej inštalácie preukázané ani znaleckým posudkom znalca C.. L. P., č. 8/2011 z 15. apríla 2011, nakoľko tento vychádzal z projektu C.. R.E.. Y. V. z augusta 1997, ktorý bol len návrhom (odporúčaním) na budúcu rekonštrukciu nebytových priestorov. Uvedený znalecký posudok nepreukazoval, či k rekonštrukcii nebytových priestorov a v akom období či rozsahu skutočne došlo. I keď znalec v znaleckom posudku použil aj niekoľko žalobkyňou predložených fotografií, podľa odvolacieho súdu nebolo zrejým, kedy boli zhotovované a či sa jednalo práve o obdobie od 1. apríla 1997 do 31. marca 1999. Pokiaľ žalobca v konaní argumentoval tým, že v súlade so zmluvou o nájme nebytových priestorov z 24. apríla 1997 bol oprávnený vykonať rekonštrukciu a modernizáciu nebytového priestoru, odvolací súd dospel k záveru, že jeho argumentácia nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Žalobkyňa v konaní pred súdom prvej inštalácie neunesla dôkazné bremeno preukazujúce existenciu škody, a preto musí niesť nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré vychádza zo skutkového stavu, zisteného na základe vykonaných dôkazov. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľka namietala, že v odôvodnení napadnutých rozhodnutí absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo z neidentifikovaných listinných dôkazov. Súdny zaťažili konanie tzv. opomenutými dôkazmi, pretože sa o niektorých relevantných dôkazoch vôbec nevyjadrili a neučinili ich predmetom svojich úvah a hodnotenia. V tejto súvislosti poukázala najmä na zmluvu z 24. apríla 1997, faktúry vystavené dodávateľmi voči žalobkyni, dodací list č. 01VF00235/99, vyjadrenie starostu mestskej časti Bratislava - Nové Mesto z 20. augusta 1997, či oznámenie výboru vlastníkov bytov č. 42 žalovanému z 2. marca 1999. Odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevyrovnal s argumentami vyplývajúcimi z vyššie uvedených dôkazov, ktoré ak by boli vyhodnotené, malo by to vplyv na rozhodnutie súdu. Tieto dôkazy podľa žalobkyne okrem iného preukazovali, že žalovaný udelil listom z 15. augusta 1997 súhlas s vykonaním udržiavacích prác podľa čl. V ods. 2.8 zmluvy z 24. apríla 1997 v rozsahu vyplývajúcom zo sprievodnej správy C.. R.. Y. V.. Žalobkyňa ďalej uviedla, že odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami a dôkazmi uvedenými v odvolaní, v ktorom argumentovala, že doklad o úhrade faktúry č. 011002349 nepredložila z dôvodu, že ňou u žalovaného uplatnila náklady vynaložené na zhodnotenie nebytového priestoru ich preúčtovaním žalovanému a že zaplatenie nákladov vynaložených na zhodnotenie nebytového priestoru vyplýva z dôkazov nachádzajúcich sa v súdnom spise. Tiež zdôraznila, že zo žiadneho vyjadrenia žalovaného nie je možné prijať záver, že by v konaní poprel jej tvrdenie o tom, že žalovaný sumu zaplatila jej dodávateľom. Z tohto dôvodu zaplatenie žalovanej sumy nebolo nikdy sporné. Žalobkyňa ďalej vytkla súdom, že ich odôvodnenia sú vnútorne rozporné a protirečivé. Uviedla, že záver odvolacieho súdu o oprávnení zabezpečovať na základe zmluvy u 24. apríla 1997 len bežné opravy a údržbu predmetu nájmu je nelogický, protirečivý s ostatnými dôkazmi a zjavne svojvoľný. Napokon vyjadrila presvedčenie, že odvolací súd vo vzťahu k listu žalovaného zn. 1364/1999 doplnil dokazovanie v odvolacom konaní, pričom žalobkyni neposkytol možnosť vyjadriť sa k tomuto dôkazu, v dôsledku čoho bolo znemožnené jej procesné právo vyjadriť sa k dôkazu, ktorý na súde prvej inštancie vykonaný nebol.

3.2. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka namietala, že súdy pri právnom posúdení splnenia predpokladov pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu vychádzali zo skutkových zistení vyplývajúcich z ustanovení neplatnej zmluvy z 24. apríla 1997. Takýmto právnym posúdením boli pripísané právne účinky úkonu, ktorý žiadne účinky nevyvolal, a zohľadnené práva a povinnosti, ktoré nikdy nevznikli, čo je v rozpore so závermi uvedenými v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/96/1995.

3.3. Na základe uvedeného navrhla, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobe vyhovie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že nedošlo k splneniu zákonných predpokladov nevyhnutných pre naplnenie aplikácie dovolacích dôvodov, a preto navrhol podané dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP odvolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

6. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné a vnútorne protirečivé odôvodnenie rozhodnutí, vadu spočívajúcu v tzv. opomenutých dôkazoch, nesprávne či neúplné skutkové závery a tiež doplnenie dokazovania v odvolacom konaní bez poskytnutia možnosti vyjadriť sa k nemu.

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým

vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

17. Právo na spravodlivý proces je naplnené aj tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). K porušeniu tohto práva tak môže dôjsť aj tým, že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich urobenými skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevypływajú (porov. I. ÚS 243/07). Zároveň je potrebné dodať, že nesprávne zistenie skutkového stavu veci má totiž, ak súd aplikuje dôkladne hmotné právo, vždy vplyv na nesprávne právne posúdenie skutku, a preto takéto chybné rozhodnutie súdu súčasne spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci (porov. I. ÚS 6/2018, 4Cdo/88/2019).

18. Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) tiež vyplýva, že preskúmanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov je súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces. V tomto kontexte je preto hodnotenie dôkazov preskúmateľné. V opačnom prípade by skutkové závery ostali nedotknuteľné tak, ako ich uzavrel krajský súd. Podľa ústavného súdu zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamena, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Preto najvyšší súd má právo skúmať, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov a teda, či nedošlo týmto procesným postupom súdu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (pozri III. ÚS 104/2022).

19. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07).

20. Porušením práva na spravodlivý proces je teda aj stav, kedy v hodnotení skutkových záverov absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli najavo, eventúálne - alebo tým skôr - pokiaľ boli stranami

sporu namietané, ale odvolací súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností právne nezhodnotil bez toho, že by zhodnotil ich irelevantnosť či bezvýznamnosť. Pokiaľ takto odvolací súd postupoval, dopustil sa svojvôle zakázanej preň v čl. 2 ods. 2 ústavy, čím založil nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia a spravidla tak aj jeho protiústavnosť (4Cdo/102/2017, 4Cdo/120/2019).

21. V prejednávanej veci nižšie súdy posudzujúc uplatnený nárok žalobkyne ako škodu zhodne konštatovali, že žalobkyňa nepreukázala vznik škody ako jeden z predpokladov zodpovednosti za škodu. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že žalobkyňa síce predložila faktúru č. 011002349 z 1. apríla 1999 splatnú 14. apríla 1999 na sumu 1 134 060,30 Sk (37 643,90 eur), avšak doklad o jej úhrade nepredložila a to ani napriek tomu, že súd v priebehu konania vyslovil právny názor ako bude nárok posudzovať. Odvolací súd na odvolanie žalobkyne v tomto kontexte poukázal na právnu teóriu ohľadom bremena tvrdenia a dôkazného bremena, pričom v nadväznosti na žalobkyňou predložené vyjadrenie spoločnosti FINECO spol. s r.o. dospel k záveru, že ide o neprípustnú novotu v odvolacom konaní, nakoľko neboli splnené podmienky podľa § 366 CSP. Bez ohľadu na to doplnil, že uvedené vyjadrenie je z hľadiska svojho obsahu len stanoviskom vo vzťahu k účtovníctvu a daňovej povinnosti žalobkyne a nepreukazuje existenciu škody. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd námietku žalobkyne, že k nepredloženiu dokladov o úhradách faktúr došlo v dôsledku dĺžky konania. Na dôvažok v tejto súvislosti dal už len do pozornosti vyjadrenie žalovaného zn. 1364/1999, ktorý už po doručení faktúry č. 011002349 znejúcej na sumu 1 134 060,30 Sk (37 643,90 eur) namietať dôvodnosť žalobkyňou uplatneného nároku, a teda bolo na žalobkyňu, aby už v danom čase zvážila, či v prípade súdneho konania má dostatok dôkazov na preukázanie svojho nároku.

22. Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne poukazuje na listiny predložené žalobkyňou na č. l. 23-34 a 413-430 spisu (faktúry a iné doklady vystavené dodávateľmi voči žalobkyňu), ktorými žalobkyňa preukazovala náklady, ktorých náhrady sa domáhala od žalovaného v tomto súdnom konaní. Preskúmaním napadnutých rozhodnutí dospel vec prejednávajúci senát k záveru, že nižšie súdy sa s týmito (pre vec) významnými skutočnosťami žiadnym spôsobom nevysporiadali. Napriek tomu, že žalobkyňa opakovane predložila predmetné listiny už v konaní pred súdom prvej inštancie, prvoinštančný súd sa o nich vo svojom rozhodnutí nijako nezmenil, resp. ak ich považoval za bezvýznamné pre meritórne rozhodnutie, ich bezvýznamnosť a irelevantnosť vôbec neodôvodnil. Zároveň nie je vôbec zrejmé, či tieto namietané skutočnosti súd zahrnul do hodnotiacej časti procesu dokazovania pri formulovaní svojich skutkových a na to nadväzujúcich právnych záverov. Dovolací súd aj na tomto mieste upozorňuje, že zásadám spravodlivého procesu zodpovedá požiadavka, aby súdom urobené skutkové zistenia a z toho vyvodzujúce skutkové závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. Skutkové závery, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, musia mať dostatočnú logickú oporu vo vykonaných dôkazoch.

23. Naviac, žalobkyňa uvedené skutočnosti urobila aj súčasťou odvolania, ku ktorému opätovne priložila predmetné listiny (č. l. 819 a nasl. spisu), z ktorých podľa jej názoru prinajmenšom vyplývali zálohové úhrady za dodané práce a služby. Okrem iného uviedla, že v konaní preukázala zaplatenie všetkých nákladov spojených so zhodnotením nebytového priestoru, ktoré predstavujú škodu na jej strane, pričom okrem správy audítorskej spoločnosti FINECO spol. s r.o. poukázala na 4 listiny týkajúce sa rôznych dodávateľov (2 faktúry, dodací list - potvrdenka a potvrdenie o platbe), z ktorých obsahu vyvodzovala potvrdenie o realizovaných platbách. Odvolací súd rovnako v tejto časti dostatočne nezdôvodnil svoj záver o nepreukázaní existencie škody na strane žalobkyne, keď z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia ani nevyplýva, či sa predmetnou argumentáciou zaoberal. Bolo pritom povinnosťou odvolacieho súdu vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní žalobkyne (§ 387 ods. 3 CSP). Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť priaznivejšie rozhodnutie pre odvolateľa.

24. Odvolací súd teda neposkytol dovolateľke náležitú a zrozumiteľnú odpoveď na jej podstatné tvrdenie uvedené v odvolaní. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť pritom aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu

neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP), pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov; tak ako tomu bolo v prejednávanom prípade.

25. Dovolací súd konštatuje, že uvedené nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v otázke väd konania namietaných dovolateľkou majú v danom prípade za následok, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavky stanovené súdu v ustanovení § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP na riadne odôvodnenie rozsudku. Z tohto dôvodu je dovolanie žalobkyne procesne prípustné podľa § 420 písm. f) CSP a dovolateľka v ňom dôvodne namietajú uvažovanú procesnú vadu zmätočnosti, pretože jej týmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

26. Ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/69/2021, 8Cdo/70/2017). Dovolací súd preto ani v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska ďalších vyslovených námietok a opodstatnenosti argumentácie v spojitosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

27. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

28. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.